

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. *Brynet*Fylke: *Akershus*

Tilleggsspørsmål nr.

Herad: *Skedsmo*

Emne:

Bygdelag: *-v-*Oppskr. av: *J. Sørge.*Gard: *Kjeller*(adresse): *Lilleström*G.nr. *31* Br.nr. *1*A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. *Se under B.*

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

Opplysningene etter gårdh M. Brøtten, Kjeller gård; B. nr 86 år

SVAR

« 1: Det vanlige ord er « et bryne » og « å bryne ».

« 2: Det bruktes bryner både av naturstein og av kunststein. Det fins neppe naturlig brynestein i bygda, og det er usikkert hvor bryner av naturstein kom fra i eldre tid.

« 3: Redskapet blir først slipt på en rund sliperstein og etterpå krosset med bryne. Alle redskaper blir først slipt.

« 4: Det er ikke bevart minner om den tiden da ljåen ble brynet med en hammer. Sigd og skyrå behandles likt.

« 5: Det er intet minne om en stilleliggende sliperstein. Slipersteinen sto alltid hjemme.

« 6: Ljåen ble brukt en økt: 3-4 timer.

« 7: Man har: a bryne av stein og b: smekstikke av tre. Smekstikka er flat, firkantet ca. 30 cm. lang og 6-7 cm. bred.

Den var laget av hardved, men beslaget nå ukjent. Man hadde den med hjemmefra. Man hadde med sand i et kühorn med koke i enden. I hornet var en liten løkke, og hornet hang i bellet i en lerrem. Man strøk smeke-slikke langs gjæns slipeflate, først på den ene og så på den andre siden, og fortsatte slik imtil man var ferdig.

15 8: Før tok man alltid gjæm av under slipingen, nå sitter den affest på orvet. Når man sliper, holder man gjæm mot seg.

15 9: Man smir orvet opp ned og støtter den øverste enden mot jorden. Orvet holdes slik at slaktekarens underarm hviler på gjæns rygg. Både langans og stuttars - som i Skedsmo kalles «innerov» blir vistnok holdt likt.

15 10: Ukjent nå i S.

15 11: Smekestikka satt på orvet i en åpen krampe øverst og var stukket ned i en lukket krampe nederst, idet smekestikka her var tilpisset.

15 13. En spyttet på bynet både når det var naturstein og kunststen.

15 14: Ukjent

15 15: Heimulsmannes synes han har en dimmel erindring om slik bruk, men han ikke

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

1073

nå lenger gi nærmere opplysning om dette.

III 3

n 16: Ukjent

n 17: Ukjent; likeledes de 3 siste spørsmål.

1079

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING